

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 104/07-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. apríla 2007 predbežne prerokoval sťažnosť J. Č., P., zastúpeného advokátom JUDr. T. B., P., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, podľa čl. 8 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, ako aj pre namietané porušenie jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 a ods. 3 písm. b) a d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava V v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 85/04 a uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3 To 33/05 z 15. marca 2005 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. Č. o d m i e t a.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. mája 2005 doručená sťažnosť J. Č., P. (ďalej aj „sťažovateľ“), v ktorej prostredníctvom splnomocneného právneho zástupcu namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), podľa čl. 8

ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj porušenie práva podľa čl. 6 ods. 1 a ods. 3 písm. b) a d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava V (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 85/04 a uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej aj „krajský súd“) sp. zn. 3 To 33/05 z 15. marca 2005.

Sťažovateľ uviedol, že rozsudkom okresného súdu sp. zn. 2 T 85/04 z 21. decembra 2004 bol uznaný vinným z trestného činu porušovania domovej slobody podľa § 238 ods. 1 zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (platného do 31. decembra 2005, ďalej len „Trestný zákon“) preto, že 9. februára 2004 mal v B. protiprávne zotrvať v byte M. D. a tento byt neopustiť napriek jej výzvam a výzvam jej syna D. D. Za tento čin mu bol uložený peňažný trest v sume 15 000 Sk a pre prípad zmarenia jeho výkonu náhradný trest odňatia slobody v trvaní štyroch mesiacov. Proti rozsudku Okresného súdu Bratislava V podal sťažovateľ odvolanie namietajúc, že okresný súd neúplne zistil skutkový stav, nesprávne vyhodnotil zistené dôkazy a jeho konanie nesprávne právne kvalifikoval. Krajský súd v Bratislave však uznesením sp. zn. 3 To 33/05 z 15. marca 2005 odvolanie podľa § 256 zákona č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (trestný poriadok) v znení neskorších predpisov (platného do 31. decembra 2005, ďalej len „Trestný poriadok“) zamietol.

Okresný súd a krajský súd nepostupovali podľa sťažovateľa v jeho trestnej veci v súlade s označenými ustanoveniami ústavy, listiny a dohovoru. V zmysle § 89 ods. 1 Trestného poriadku v trestnom konaní treba dokazovať najmä to, či sa stal skutok, ktorý vykazuje znaky trestného činu, či tento skutok spáchal obvinený a z akých pohnútok. Za dôkaz môže poslúžiť všetko, čo môže prispieť k náležitému objasneniu veci a čo bolo získané zákonným spôsobom. V prípravnom konaní v sťažovateľovej trestnej veci bola 10. februára 2004, policajným orgánom (bez prítomnosti sťažovateľovho obhajcu) vypočutá svedkyňa, ktorá vypovedala, že práve ona otvárala sťažovateľovi dvere bytu, do ktorého sťažovateľ vošiel násilne (odtlačiac ju dverami k stene) a následne počula ako majiteľka bytu vykazuje sťažovateľa z bytu. Hoci sťažovateľ prostredníctvom obhajcu navrhoval na hlavných pojednávaniach vykonaných okresným súdom predvolať a vypočuť túto

svedkyňu, okresný súd tieto návrhy neakceptoval. Okresný súd sa uspokojil s jednoznačne účelovým lekárskeým potvrdením o práceneschopnosti poškodenej dostaviť sa na predvolanie a neskúmal ďalšie možnosti, za akých by bolo možné túto nepochybne dôležitú svedkyňu vypočuť. Pretože svedkyňa bola v prípravnom konaní schopná výsluchu a policajný orgán ju vypočul, prináležalo sťažovateľovi (ako obžalovanému) nepochybne právo klásť svedkyni otázky, vypočuť ju alebo dať ju vypočuť v zmysle zásady rovnosti účastníkov konania, rovnosti zbraní a kontradiktórnosti súdneho konania. Okresný súd aj bez splnenia podmienok § 211 ods. 2 Trestného poriadku prečítal výpoveď svedkyne a založil na nej svoje rozhodnutie. Neakceptujúc uvedené procesné práva sťažovateľa, porušil jeho základné právo na spravodlivý proces a na obhajobu.

Ďalším pochybením okresného súdu a porušením sťažovateľovho práva na spravodlivý proces bolo podľa jeho názoru to, že okresný súd rozhodol na základe neúplne zisteného skutkového stavu. Na hlavnom pojednávaní 4. novembra 2004 navrhol sťažovateľ vypočuť aj policajný orgán. K návrhu sa pripojil aj prokurátor, ktorý taktiež žiadal zabezpečiť výpisy hovorov z mobilného telefónu. Napriek tomu, že sa predvolaní svedkovia na pojednávanie nedostavili a nebol zabezpečený ani požadovaný výpis, okresný súd vo veci rozhodol. Na základe zisteného skutkového stavu však okresný súd nemal dostatok podkladov pre jednoznačné rozhodnutie o tom, že sťažovateľ sa žalovaného skutku dopustil a možno mu uložiť trest. Aj prokurátor na pojednávaní pred okresným súdom 21. decembra 2004 uviedol, že vo veci sú dve skupiny dôkazov, ktoré stoja proti sebe. Nepovažoval teda zistený skutkový stav za jednoznačný a nepochybný. Sťažovateľ sa preto domnieva, že ho okresný súd mal spod obžaloby oslobodiť prihliadajúc k zásade *in dubio pro reo*. Z rozporuplných výpovedí svedkov sa podľa neho nedal urobiť jednoznačný záver o tom, že násilím vnikol do bytu, alebo že tam protiprávne zotrval, a na druhej strane nebola vyvrátená jeho výpoveď.

Sťažovateľ v konaní pred ústavným súdom namieta: *„Napriek tomu, že som na všetky pochybenia poukázal vo svojom odvolaní a toto som podrobne odôvodnil aj s poukazom na konkrétne okolnosti, krajský súd nenapravil pochybenia okresného súdu a moje odvolanie podľa § 256 Tr. por. zamietol. Súčasná právna úprava trestného konania*

nepozná inštitút predbežného posudzovania (hodnotenia) dôkazov, preto nie je v právomoci ktoréhokoľvek orgánu činného v trestnom konaní vykonávať podľa vlastných kritérií predbežnú selekciu (ponúkaných) dôkazov a upravovať tak dôkaznú situáciu podľa vlastnej úvahy a voľby, prípadne z daných dôkazov a priori preferovať tie, ktoré potvrdzujú zvolenú skutkovú verziu (mutatis mutandis rozhodnutie Ústavného súdu ČR III. ÚS 617/2003)“.

Na základe uvedenej argumentácie sťažovateľ prostredníctvom právneho zástupcu navrhol, aby ústavný súd nálezom vyslovil: „*Krajský súd v Bratislave uznesením sp. zn. 3To 33/05 z 15.3.2005 v konaní o odvolaní J. Č. proti rozsudku Okresného súdu Bratislava V sp. zn. 2T 85/04 z 21.12.2004 a okresný súd v konaní, ktoré rozsudku predchádzalo porušil*

1. právo sťažovateľa nebyť stíhaný alebo pozbavený slobody inak, než z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon, uvedené v článku 17 ods. 2 Ústavy SR a článku 8 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, právo na obhajobu podľa článku 50 ods.3 Ústavy SR

2. právo na spravodlivý proces uvedené v článku 6 ods. 1, 3 písm. b/, d/ Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd;

3. uznesenie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3To 33/05 z 15.3.2005 sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Bratislave na nové prejednanie a rozhodnutie;

4. ústavný súd priznáva sťažovateľovi finančné zadostučinenie vo výške 300.000,- Sk a náhradu trov právneho zastúpenia (...).“

II.

2.1 Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola a vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa skúmajúc, či nie sú dané dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

2.2 Ustanovenie čl. 127 ods. 1 ústavy limituje právomoc ústavného súdu vo vzťahu k ostatným orgánom verejnej moci princípom subsidiarity. Podľa neho rozhoduje ústavný súd o individuálnych sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb vo veci porušenia ich základných práv alebo slobôd v tých prípadoch, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Právomoc ústavného súdu je daná v prípade, ak je vylúčená právomoc všeobecných súdov, rozhodovať v konkrétnej veci a poskytnúť tak ochranu označeným základným právam alebo slobodám sťažovateľa, porušenie ktorých namieta (III. ÚS 181/04).

Sťažovateľ sa ochrany svojich práv vo vzťahu k rozsudku okresného súdu sp. zn. 2 T 85/04 z 21. decembra 2004 mohol podľa zákona účinne domáhať (a aj sa domáhal) využitím opravných prostriedkov (odvolania) v trestnom konaní súdnom. V tomto kontexte bol krajský súd (ako odvolací súd s plnou jurisdikciou, oprávnený preskúmavať skutkové aj právne otázky relevantné pre rozhodnutie vo veci, vrátane zákonnosti procesného postupu súdu prvého stupňa) povinný poskytnúť ochranu základným právam sťažovateľa, porušenie ktorých namieta v sťažnosti podanej ústavnému súdu. Právomoc ústavného súdu je preto (z ohľadom na znenie čl. 127 ods. 1 ústavy) bezprostredne

vo vzťahu k rozsudku okresného súdu a k procesnému postupu okresného súdu predchádzajúcemu tomuto rozsudku vylúčená.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť v časti týkajúcej sa namietaného porušenia základných práv sťažovateľa podľa ústavy a listiny, ako aj namietaného porušenia jeho práv podľa dohovoru postupom okresného súdu v prvostupňovom konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 85/04 odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie (podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

2.3 V právomoci ústavného súdu zostalo následne posúdenie, či účinky výkonu právomoci krajského súdu v súvislosti s rozhodnutím o odvolaní sťažovateľa (uznesením sp. zn. 3 To 33/05 z 15. marca 2005) sú zlučiteľné s limitmi vyplývajúcimi zo sťažovateľom označených ustanovení ústavy, listiny a dohovoru.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a čl. 8 ods. 2 listiny nemožno nikoho stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon a nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

Podľa čl. 50 ods. 3 ústavy má obvinený právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. (...)

Podľa čl. 6 ods. 3 dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu má tieto minimálne práva: (...)

b) mať primeraný čas a možnosti na prípravu svojej obhajoby;

(...)

d) vyslúchať alebo dať vyslúchať svedkov proti sebe a dosiahnuť predvolanie a výsluch svedkov vo svoj prospech za rovnakých podmienok, ako svedkov proti sebe;
(...)

Z obsahu sťažovateľovej argumentácie prednesenej ústavnému súdu v sťažnosti je zrejmé, že podstata sťažovateľom namietaného porušenia jeho základných práv a slobôd tkvie v namietanej nesprávnosti skutkových a právnych záverov krajského súdu obsiahnutých v jeho uznesení sp. zn. 3 To 33/05 z 15. marca 2005, ktorým zamietol odvolanie sťažovateľa proti odsudzujúcemu rozsudku okresného súdu, stotožniac sa so skutkovými právnymi závermi súdu prvého stupňa. Krajský súd nenapravil pochybenia okresného súdu v prvostupňovom konaní pokiaľ ide o nedostatočné zistenie skutkového stavu, posúdenie dokazovaním zistených skutočností v rozpore so zásadou *in dubio pro reo* a napokon aj pokiaľ ide o nevypočutie jednej zo svedkýň vypovedajúcej v prípravnom konaní proti sťažovateľovi (na hlavnom pojednávaní pred okresným súdom bola iba prečítaná výpoveď svedkyne z prípravného konania).

Podľa čl. 142 ods. 1 ústavy súdy rozhodujú v občianskoprávných a trestnoprávných veciach; súdy preskúmavajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci, ak tak ustanoví zákon.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Z uvedeného ústavného vymedzenia postavenia a kompetencií všeobecných súdov a ústavného súdu v Slovenskej republike vyplýva, že rozhodovanie v trestnoprávných veciach patrí do právomoci všeobecných súdov. Ústavnému súdu preto neprináleží rozhodovať o vine a treste osoby obžalovanej z trestného činu, resp. v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy posudzovať otázku viny sťažovateľa vo vzťahu k spáchaniu trestného činu, z ktorého ho viní obžaloba v konkrétnej trestnej veci, alebo z ktorého bol uznaný vinným rozsudkom všeobecného (trestného) súdu.

Ústavný súd je oprávnený posúdiť, či spôsob aplikácie práva všeobecným súdom v konkrétnom prípade je zlučiteľný s ústavou, vrátane jej ustanovení zaručujúcich základné práva a slobody alebo ľudské práva a slobody vyplývajúce z kvalifikovanej medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná, porušenie ktorých sťažovateľ v konaní podľa čl. 127 ústavy namieta.

Pokiaľ ide o posudzovanie skutkových a právnych záverov všeobecného súdu obsiahnutých v jeho rozhodnutí, ústavný súd opakovane vyslovil, že môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňovateľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

2.4 V posudzovanom prípade uznal okresný súd rozsudkom sp. zn. 2 T 85/04 z 21. decembra 2004 sťažovateľa vinným zo spáchania trestného činu porušovania domovej slobody podľa § 238 ods. 1 Trestného zákona na tom skutkovom základe, že sťažovateľ *„dňa 9. 2. 2004 v čase od 12.15 hod do 12.30 hod v B. bez použitia násillia vošiel do bytu poškodenej M. D. tým spôsobom, že keď po zazvonení sestry poškodenej I. K. otvorila vchodové dvere, vošiel spoločne s nevestou poškodenej M. D. do predsiene bytu, pričom byt neopustil ani na opakované výzvy majiteľky bytu a ďalších osôb nachádzajúcich sa v byte a odišiel z neho až po príchode D. D., syna poškodenej, na žiadosť M. D.“*

V odôvodnení svojho rozhodnutia okresný súd okrem iného uviedol: *„(...) Po vykonanom dokazovaní a vyhodnotení dôkazov dospel súd k záveru, že obžalovaný J. Č. sa dopustil konania, ktorým naplnil zákonné znaky trestného činu porušovania domovej slobody podľa § 238 ods. 1 Tr. zák. po objektívnej i subjektívnej stránke...“*

Krajský súd v odvolacom konaní uznesením sp. zn. 3 To 33/05 z 15. marca 2005 zamietol odvolanie sťažovateľa proti prvostupňovému odsudzujúcemu rozsudku, stotožniac sa so skutkovými závermi súdu prvého stupňa, ako aj s dôvodmi uvedenými v jeho rozhodnutí vo vzťahu k naplneniu zákonných podmienok trestnej zodpovednosti

sťažovateľom pre trestný čin porušovania domovej slobody podľa § 238 ods. 1 Trestného zákona, dôvodiac: „... Krajský súd podľa § 254 ods. 1 Tr. por. preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť všetkých výrokov rozsudku, proti ktorým mohol odvolateľ podať odvolanie, ako i konanie, ktoré napadnutému rozsudku predchádzalo a tak zistil, že odvolanie obžalovaného nie je dôvodné.

Krajský súd, ako súd odvolací, postupom podľa citovaného ustanovenia zistil, že v konaní predchádzajúcom napadnutému rozsudku, boli dodržané všetky ustanovenia, ktorých cieľom je náležité zistenie skutkového stavu veci. Orgány činné v trestnom konaní, vrátane súdu I. stupňa, v priebehu trestného konania zadovážili dostatok dôkazov, ktorými boli objasnené základné skutočnosti dôležité pre trestné stíhanie v zmysle § 89 ods. 1 Tr. por.

Pri vykonávaní dôkazov postupovali v súlade s príslušnými ustanoveniami Trestného poriadku, pričom sa nedopustili takých pochybení, ktoré by bolo možné považovať za podstatné chyby konania.

Skutkové závery, ku ktorým dospel súd I. stupňa, vychádzajú z výsledkov zákonného dokazovania a zodpovedajú aj kritériám uvedeným v § 2 ods. 5 Tr. por.

Ani odvolací súd nemá pochybnosti o tom, že obžalovaný v kritický deň na inkriminovanom mieste neoprávnene vnikol do bytu M. D. a neoprávnene tam zotrval.

I keď obžalovaný spáchanie trestnej činnosti poprel a obhajoval sa tým, že do bytu M. D. vošiel až potom, čo ho táto pozvala dnu, okresný súd správne pri uznaní viny vychádzal z výpovedí svedkov M. D., D. R., A. D., D. D. a obhajobe obžalovaného správne neuveril. Všetci vypočutí svedkovia v prípravnom konaní aj na hlavnom pojednávaní uviedli, že obžalovaný bol vyzvaný, aby opustil byt.

Podporne s obžalovaným síce vyznela i výpoveď svedkyne M. D., ktorá uviedla, že dnu do bytu ich pozvala jej svokra – M. D. - vlastníčka bytu, avšak rovnako ako okresný súd, aj krajský súd hodnotil jej výpoveď ako účelovú, zameranú pomôcť, obžalovanému.

Zhora uvedené usvedčujúce výpovede boli vykonané zákonným spôsobom a niet dôvodu im neveriť. Z ich obsahu vyplýva, že obžalovaný do predmetného bytu vošiel neoprávnene (nebol jeho vlastníkom, dokonca ani jeho priateľka M. D.) a napriek výzve, aby byt opustil, zotrval tam neoprávnene. Na veci nemení tiež ani skutočnosť, že jeho priateľka M. D. si chcela z bytu zobrať svoje osobné veci a on jej chcel pri tom pomôcť.

Obžalovaný neoprávnene vnikol do bytu iného a neoprávnene tam zotrval, čím po objektívnej i subjektívnej stránke naplnil zákonné znaky trestného činu porušovania domovej slobody podľa § 238 ods. 1 Tr. zák., z ktorého ho súd I. stupňa správne uznal vinným.

Pokiaľ ide o námietku obžalovaného, že pred súdom nebola vypočutá svedkyňa I. K., krajský súd poznamenáva, že okresný súd opakovane svedkyňu predvolával a chcel pred súdom jej výsluch vykonať. Keďže však zistil, že uvedená svedkyňa má zdravotné ťažkosti, dokonca podľa vyjadrenia ošetrojúcej lekárky by jej účasť na pojednávaní mohla zhoršiť jej zdravotný stav a jej vypočutie nedoporučovala (č.l. 63), okresný súd postupoval správne keď jej výpoveď z prípravného konania v zmysle ustanovenia § 211 ods. 2 písm. a Tr. por. prečítal. Treba prisvedčiť námietke obhajoby, že menovaná svedkyňa vo svojej výpovedi uviedla, že obžalovaný ju po otvorení dverí chytil, či dverami odsunul nabok, teda uviedla použitie násilia. Súd, ale ani obžaloba, skutok nešpecifikovala v tomto smere, teda, že by obžalovaný vošiel do bytu násilím. Ako obžaloba, tak aj súd I. stupňa skutkový stav založil na zistení, ktoré vo veci uviedli zhora uvedení svedkovia. Napokon obhajoba a obžalovaný odstránenie rozporov medzi výpoveďami svedkov a svedkyne K., resp. opätovné vypočutie svedkyne, prípadne nariadenie konfrontácie nenavrhovali pri oboznámení s výsledkami vyšetrovania, hoci rozdielnosť tvrdení medzi výpoveďou svedkyne a ostatnými svedkami bolo zrejmé už vtom čase. Rovnako za nadbytočné, vzhľadom na dôkaznú situáciu, krajský súd nepovažoval za potrebné vypočuť svedkyňu JUDr. K., keďže táto pri samotnom skutku nebola. Taktiež nie je podstatné zisťovať z akého telefónu M. D. volala do bytu svojho syna D.

Všetky vykonané dôkazy a skutočnosti okresný súd vyhodnotil správne v súlade s ustanovením § 2 ods. 6 Tr. por. a preto rozhodnutie okresného súdu vo výroku o vine a právnej kvalifikácii, vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti, považuje krajský súd za zákonné a správne. (...)

2.5 Predmetom konania pred ústavným súdom nie je, ako už bolo uvedené, posúdenie otázky viny sťažovateľa, ale kontrola zlučiteľnosti skutkových a právnych záverov všeobecných súdov so sťažovateľom označeným článkami ústavy, listiny a dohovoru.

Po oboznámení sa s obsahom uznesenia krajského súdu sp. zn. 3 To 33/05 z 15. marca 2005 (s prihliadnutím k obsahu prvostupňového rozsudku okresného súdu, ktorý bol v odvolacom konaní preskúmaný) dospel ústavný súd k záveru, že zo záverov krajského súdu nevyplýva jednostrannosť ani interpretácia vykonaných dôkazov odporujúca zásadám formálnej logiky, alebo taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu.

Trestného činu porušovania domovej slobody podľa § 238 ods. 1 Trestného zákona (platného a účinného v čase spáchania skutku aj v čase rozhodovania krajského súdu) sa dopustí ten, kto neoprávnene vnikne do domu alebo do bytu iného alebo tam neoprávnene zotrvá.

Podľa § 3 ods. 3 Trestného zákona pre trestnosť činu treba úmyselné zavinenie, ak neustanovuje tento zákon výslovne, že postačí zavinenie z nedbanlivosti.

Podľa § 4 Trestného zákona je trestný čin spáchaný úmyselne, ak páchatel' chcel spôsobom uvedeným v tomto zákone porušiť alebo ohroziť záujem chránený týmto zákonom [písm. a)], alebo vedel, že svojím konaním môže také porušenie alebo ohrozenie spôsobiť, a pre prípad, že ich spôsobí, bol s tým uzročený [písm. b)].

Pre vznik trestnej zodpovednosti za trestný čin porušovania domovej slobody ustanovenie § 238 ods. 1 Trestného zákona vyžadovalo, aby páchatel' úmyselne neoprávnene vnikol do priestorov považovaných za „dom alebo byt“ iného alebo tam úmyselne neoprávnene zotrval, prípadne naplnenie zákonných znakov oboch alinei uvedenej skutkovej podstaty trestného činu.

Z odôvodnenia rozhodnutí okresného súdu a krajského súdu je zrejmé, že pri uznaní viny sťažovateľa vychádzali predovšetkým z výpovedí svedkov vypočutých na hlavnom pojednávaní. Krajský súd konštatoval, že dôkazy výsluchom uvedených svedkov boli vykonané zákonným spôsobom. V konaní pred okresným súdom (pri výsluchu na hlavnom

pojednávani) mal sťažovateľ ako obžalovaný možnosť sám alebo prostredníctvom svojho obhajcu menovaných kľúčových svedkov obžaloby vypočúvať a klásť im otázky. Všetci svedkovia zhodne uviedli, že sťažovateľ po vstupe do bytu bol opakovane bezúspešne vyzývaný, aby tento byt opustil. Odišiel z neho až po príchode syna majiteľky bytu. Svedkyňa vypovedala, že neveste a sťažovateľovi otvorila jej sestra.

Okresný súd a krajský súd z uvedených skutočností vyvodili záver, že sťažovateľ „(...) bez použitia násilia vošiel do bytu poškodenej M. D. tým spôsobom, že keď po zazvonení sestra poškodenej I. K. otvorila vchodové dvere, vošiel spoločne s nevestou poškodenej M. D. do predsiene bytu, pričom byt neopustil ani na opakované výzvy majiteľky bytu a ďalších osôb nachádzajúcich sa v byte a odišiel z neho až po príchode D. D., syna poškodenej (...)“. Oba súdy vysvetlili, prečo neuverili obhajobe sťažovateľa a svedectvu nevesty majiteľky bytu (ktorá vypovedala v prospech sťažovateľa), nevypočuli sestru majiteľky bytu a napokon prečo nevykonali niektoré ďalšie navrhnuté dôkazy (netýkajúce sa vzhľadom na okolnosti prípadu bezprostredne predmetu dokazovania – skutkových okolností podstatných pre rozhodnutie vo veci).

Podľa § 2 ods. 5 Trestného poriadku (platného a účinného v dobe rozhodovania okresného súdu aj krajského súdu v predmetnej veci) orgány činné v trestnom konaní postupujú tak, aby bol náležite zistený skutkový stav veci, a to v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie. S rovnakou starostlivosťou objasňujú okolnosti svedčiace proti obvinenému, ako aj okolnosti, ktoré svedčia v jeho prospech, a v oboch smeroch vykonávajú dôkazy, nečakajúc na návrh strán. Priznanie obvineného nezbavuje orgány činné v trestnom konaní povinnosti preskúmať všetky okolnosti prípadu.

Podľa § 2 ods. 6 Trestného poriadku orgány činné v trestnom konaní hodnotia dôkazy podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne nezávisle od toho, či ich obstarali orgány činné v trestnom konaní, alebo niektorá zo strán. Podľa § 89 ods. 2 Trestného poriadku za dôkaz môže poslúžiť všetko, čo môže prispieť na náležité objasnenie veci a čo bolo získané zákonným spôsobom z dôkazných prostriedkov. (...)

Z kontradiktórnej povahy súdneho konania v spojení s právom obvineného (resp. obžalovaného) na obhajobu vyplýva, že v rámci dokazovania v súvislosti objasňovaním skutkového stavu v trestnom konaní bude súd spravidla konfrontovaný s dvomi skupinami dôkazov predkladaných zástupcom obžaloby na jednej strane a obhajobou na strane druhej. Samotná existencia takýchto dvoch protichodných skupín dôkazov nezakladá automaticky povinnosť súdu rozhodnúť o oslobodení obžalovaného spod obžaloby z ohľadom na zásadu *in dubio pro reo*. Princíp voľného hodnotenia dôkazov v konaní pred súdmi v spojení so zásadou spravodlivého rozhodnutia ukladá súdu povinnosť vykonať dokazovanie v rozsahu nevyhnutnom na rozhodnutie (nie každý dôkaz navrhnutý niektorou zo strán) objasňujúc s rovnakou starostlivosťou okolnosti svedčiace proti obvinenému, ako aj okolnosti, ktoré svedčia v jeho prospech, a následne dôkazy vyhodnotiť podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne, nezávisle od toho, či ich obstarali orgány činné v trestnom konaní, alebo niektorá zo strán. Pokiaľ v procese hodnotenia dôkazov dospeje súd k záveru, že väčšina v konaní vykonaných dôkazov svedčiacich proti obžalovanému vo svojom súhrne spoľahlivo vyvracia pravdivosť dôkazov v jeho prospech (teda, že dôkazy vykonané v konaní preukazujú vinu obžalovaného mimo rozumných pochybností) a svoje závery v tomto smere dostatočne odôvodní, nemožno jeho rozhodnutie, ktorým vysloví vinu obžalovaného, považovať za nezákonné či neústavné z dôvodu porušenia zásady *in dubio pro reo*.

Okresný súd a krajský súd uviedli dôvody, pre ktoré považovali za pravdivé výpovede štyroch svedkov vypočutých na hlavnom pojednávaní pred okresným súdom, poukážuc predovšetkým na skutočnosť, že pokiaľ ide o skutkové okolnosti podstatné z hľadiska posúdenia otázky vzniku trestnej zodpovednosti sťažovateľa, boli tieto výpovede zhodné. Aj napriek tomu, že sťažovateľ vo svojej sťažnosti označil uvedené svedecké výpovede za „rozporuplné“ neuviedol žiadnu konkrétnu skutočnosť nasvedčujúcu tomu, že závery všeobecných súdov sú v tomto smere arbitrárne a zjavne nepodložené. Oba súdy taktiež uviedli dôvody, prečo neuverili výpovedi svedkyne vypovedajúcej v prospech sťažovateľa a vysporiadali sa aj s tvrdeniami, ktoré uviedol na svoju obhajobu.

2.6 Dôvody uvedené v rozhodnutí krajského súdu preto možno považovať z ústavného hľadiska za dostatočné a relevantné. Ústavný súd dospel pri predbežnom prerokovaní sťažnosti k záveru, že v predmetnej veci krajský súd potvrdil prvostupňový rozsudok odsudzujúci sťažovateľa za konanie, ktoré ako trestný čin kvalifikoval zákon platný a účinný v čase spáchania skutku, ako aj v čase rozhodovania okresného súdu a krajského súdu vo veci.

Sťažovateľ bol odsúdený v trestnom konaní, v rámci ktorého mu bolo umožnené využívať právo na obhajobu a predkladať argumenty a dôkazy o svojej nevine, ako aj vypočúť svedkov. Nevypočutie svedkyne - sestry majiteľky bytu odôvodnili oba sudy jej zdravotným stavom, pričom vzhľadom na obsah jej svedeckej výpovede v porovnaní s obsahom výpovedí ostatných svedkov a skutkovým stavom, ako ho ustálili okresný súd a krajský súd, nemožno súhlasiť so sťažovateľovým tvrdením, že v prípade tejto svedkyne išlo z hľadiska posúdenia otázky viny o kľúčové svedectvo, alebo že by na jej svedeckej výpovedi založili sudy svoje rozhodnutie. Ústavný súd konštatuje, že porušenie sťažovateľovho procesného práva zúčastniť sa na výsluchu svedkov a klásť im otázky v priebehu dokazovania vykonávaného pred súdom by mohlo ovplyvniť zákonnosť rozhodnutia vo veci a zároveň by znamenalo obmedzenie procesných práv sťažovateľa spôsobom nezlučiteľným s čl. 6 ods. 1 a 3 dohovoru, ak by rozhodnutia okresného súdu a krajského súdu boli výlučne, alebo rozhodujúcim spôsobom založené na výpovedi uvedenej svedkyne. V posudzovanej veci to tak nie je. Konanie v trestnej veci sťažovateľa pred okresným súdom a krajským súdom preto nemožno ako celok považovať za nespravodlivé z dôvodu nevypočutia svedkyne – sestry majiteľky bytu na hlavnom pojednávaní.

Využívajúc svoje práva predložil sťažovateľ okresnému súdu v rámci obhajoby dôkazy vo svoj prospech, ako aj argumentáciu založenú na vlastnej interpretácii faktov.

Súdom rozhodujúcim v trestnej veci sťažovateľa však prislúchalo hodnotiť dôkazy podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých

okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne (§ 2 ods. 6 Trestného poriadku platného a účinného v dobe rozhodovania okresného súdu aj krajského súdu v predmetnej veci).

Závery krajského súdu obsiahnuté v napádanom uznesení sp. zn. 3 To 33/05 z 15. marca 2005 nie je možné kvalifikovať ako zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. V tomto kontexte samotná skutočnosť, že si krajský súd v predmetnej veci neosvojil interpretáciu výsledkov dokazovania a ich právne posúdenie z pohľadu obhajoby a že v konaní neboli vykonané všetky obhajobou navrhované dôkazy, nemôže viesť k záveru o porušení sťažovateľom označených základných práv zaručených v ústave, listine a dohovore.

Z uvedených dôvodov odmietol ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľa v časti smerujúcej proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 3 To 33/05 z 15. marca 2005 ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok

V Košiciach 24. apríla 2007